उपयान्तं रिपून् हत्वा सोऽद्य मां किं न पश्यति । नूनं स पतितः शेते धरायां रुधिरोक्षितः ।
शोभयन्मेदिनीं गात्रैरादित्य इव पातितः । सुभद्रामनुशोचामि या पुत्त्रमपलायिनं ।
रणेऽभिनिहतं श्रुत्वा शोकार्त्ता वै विनङ्क्ष्यति । सुभद्रा वक्ष्यते किं मां अभिमन्युमपश्यती ।
द्रौपदी चैव दुःखार्त्ते तेऽपि वक्ष्यामि किन्वहं । वज्रसारमयं नूनं हृदयं यन्न यास्यति ।
सहस्रधा बधूं दृष्ट्वा रुदतीं शोककर्षितां । दृप्तानां धार्त्तराष्ट्राणां सिंहनादो मया श्रुतः । २५३०
युयुत्सुश्चापि कृष्णेन श्रुतो वीरानुपालभन् । अशक्नुवन्तो बीभत्सुं बालं हत्वा महारथाः ।
किं मोदध्वमधर्म्मज्ञाः पाण्डवं दृश्यतां बलं । किन्तयोर्व्विप्रियं कृत्वा केशवार्ज्जुनयोर्म्मृधे ।
सिंहवन्नदथ प्रीताः शोककाल उपस्थिते । आगमिष्यति वः क्षिप्रं फलं पापस्य कर्म्मणः ।
अधर्म्मोऽहि कृतस्तीव्रः कथं स्यादफलश्चिरं । इति तान् परिभाषन् वै वैश्यापुत्त्रो महामतिः ।
अपायाच्छस्त्रमुत्सृज्य कोपदुःखसमन्वितः । किमर्थमेतन्नाख्यातं त्वया कृष्ण रणे मम । २५४०
अधक्षन्तानहं क्रूरांस्तदा सर्व्वान् महारथान् ।
॥ सञ्जय उवाच ॥ पुत्त्रशोकार्द्दितं पार्थं ध्यायन्तं साश्रुलोचनं । निगृह्य वासुदेवस्तं पुत्त्राधिभिरभिप्लुतं ।
मैवमित्यब्रवीत् कृष्णस्तीव्रशोकसमन्वितं । सर्व्वेषामेष वै पन्थाः शूराणामनिवर्त्तिनां ।
क्षत्त्रियाणां विशेषेण येषां युद्धेन जीविका । एषा वै युध्यमानानां शूराणामनिवर्त्तिनां ।
विहिता धर्म्मशास्त्रज्ञैर्गतिर्मतिमतां वर । ध्रुवं हि युद्धे मरणं शूराणामपलायिनां । २५४५
गतः पुण्यकृताल्लोकानभिमन्युर्नसंशयः । एतच्च सर्व्ववीराणां काङ्क्षितं भरतर्षभ ।
सङ्ग्रामेऽभिमुखो मृत्युं प्राप्नुयादिति मानद । सच वीरान् रणे हत्वा राजपुत्त्रान् महाबलान् ।
वीरैराकाङ्क्षितं मृत्युं सम्प्राप्तोऽभिमुखं रणे । मा शुचः पुरुषव्याघ्र पूर्व्वैरेष सनातनः ।
धर्म्मकृद्भिः कृतो धर्म्मः क्षत्त्रियाणां रणे क्षयः । इमे ते भ्रातरः सर्व्वे दीना भरतसत्तम ।
त्वयि शोकसमाविष्टे नृपाश्च सुहृदस्तव । एतांश्च वचसा साम्ना समाश्वासय मानद । २५५०
विदितं वेदितव्यं ते न शोकं कर्त्तुमर्हसि । एवमाश्वासितः पार्थः कृष्णेनाद्भुतकर्म्मणा ।
ततोऽब्रवीत्तदा भ्रातॄन् सर्व्वान् पार्थ सगद्गदान् । स दीर्घबाहुः पृथ्वीश दीर्घराजीवलोचनः ।
अभिमन्युर्यथावृत्तः श्रोतुमिच्छाम्यहं तथा । सनागस्यन्दनहयान् द्रक्ष्यध्वं निहतान्मया ।
सङ्ग्रामे सानुबन्धांस्तान् मम पुत्त्रस्य वैरिणः । कथञ्च वः कृतास्त्राणां सर्व्वेषां शस्त्रपाणिनां ।
सौभद्रो निधनं गच्छेद्वज्रिणापि समागतः । यद्येवमहमज्ञास्यमशक्तान्रक्षणे मम । २५५५
पुत्त्रस्य पाण्डुपाञ्चालान् मया गुप्तो भवेत्ततः । कथञ्च वै रथस्थानां शरवर्षाणि मुञ्चतां ।
नीतोऽभिमन्युर्निधनं कदर्थीकृत्य वः परैः । अहो वः पौरुषं नास्ति न च वोऽस्ति पराक्रमः ।
यत्राभिमन्युः समरे पश्यतां वो निपातितः । आत्मानमेव गर्हेयं यदहं वै सुदुर्ब्बलान् ।
युष्मानाज्ञाय निर्यातो भीरूनकृतनिश्चयान् । अहोस्वित् भूषणार्थानि वर्म्मशस्त्रायुधानि वः ।
वाचश्च वक्तुं संसत्सु मम पुत्त्रमरक्षतां । एवमुक्त्वा ततो वाक्यं तिष्ठंश्चापवरासिमान् । २५६०